

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupíčkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **V. N. G.**, zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 7. 2023, č. j. 77 A 23/2023-91,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 7. 2023, č. j. 77 A 23/2023-91, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 4. 2023, č. j. OAM-2537-47/ZR-2022, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 30 933 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 4. 2023, č. j. OAM-2537-47/ZR-2022, zrušil podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále též „zákon o pobytu cizinců“) platnost povolení k trvalému pobytu žalobce a stanovil mu lhůtu k vycestování z území České republiky v délce 60 dnů.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Krajský soud v Plzni (dále též „krajský soud“) v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. K naplnění skutkové podstaty § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců krajský soud poukázal na zjištění žalovaného o žalobcově trestní a přestupkové minulosti od roku 1999. Ve prospěch závěru o závažném narušení veřejného pořádku podle soudu svědčí to, že se žalobce nezákonného jednání v podobě přečinů a přestupků dopustil opakovaně, že tato jednání spáchal úmyslně, že u sebe měl v prostorách baru velmi nebezpečnou hromadně účinnou zbraň, a že řízením pod vlivem návykové látky mohl způsobit vážnou újmu ostatním účastníkům silničního provozu. Přestože byl za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky odsouzen pouze jednou, jednalo se o závažné narušení veřejného pořádku. Na tom nic nemění aktuální projevy lítosti a spolupráce s orgány činnými v trestním řízení. Žalovaný řádně odůvodnil závěr, že žalobce opakovaně závažným způsobem narušil veřejný pořádek.

[3] Dále se krajský soud věnoval tomu, zda je rozhodnutí žalovaného přiměřené z hlediska jeho zásahu do žalobcova soukromého a rodinného života. Podle soudu zrušení platnosti povolení k pobytu a stanovení lhůty k vycestování ve stanovené lhůtě z území státu nepředstavují „*nucené vycestování*“. Žalovaný se rovněž podrobně zabýval osobními, majetkovými a pracovními vazbami žalobce a není pravdou, že by nereagoval na jeho námitky. K tomu krajský soud reprodukoval zjištění žalovaného stran osobního stavu žalobce, jeho profesních a vlastnických vazeb v České republice a rodinných vazeb. Žalobci vytkl, že ve správním řízení i v žalobě uvedl pouze obecná tvrzení k předmětným vazbám, aniž by tyto náležitě a podrobně popsal. Jeho tvrzení lze sice s ohledem na délku pobytu na území České republiky považovat za pravděpodobná a možná, ale je třeba je mít postavena najisto. Pouze žalobce přitom může své vazby popsat vyčerpávajícím způsobem. Návrhy na provedení výsledku žalobce, jeho zletilé dcery a obou rodičů podle soudu neprovázela dostatečná konkretizace, co má být těmito důkazy prokázáno. I v této části podle něj žalobce ustal na víceméně vágních tvrzeních, z nichž nevyplývala žádná představa o fakticitě, vzájemné potřebnosti či „unikátnosti“ jeho vazeb. Aktuální zpráva probační a mediační služby pak nemohla být pro projednávání případ relevantní. Krajský soud se ztotožnil s tím, že by provedení těchto důkazů ve správním řízení bylo nadbytečné. Dále přitakal žalovanému, že není pochyb o tom, že má žalobce vytvořeny na území České republiky silné sociální vazby. Ve vztahu k jeho dospělým rodinným příslušníkům i k jeho nezletilé dceři však nebylo prokázáno, že by zrušení žalobcova trvalého pobytu znamenalo pro něj či pro ně nepřiměřený zásah. Navíc, nad tím, jak trestná činnost zasáhne rodinné vazby, měl žalobce přemýšlet před tím, než se jí opakovaně dopouštěl. Závěrem krajský soud uvedl, že neprovedl žalobcem navržené důkazy, protože by to bylo, vzhledem k důvodům, které soud vedly k zamítnutí žaloby, zjevně nadbytečné.

III.

[4] Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Úvodem připomněl, že správní řízení je mimo jiné založeno na zásadě materiální pravdy. Správní orgány tedy byly povinny zjistit všechny okolnosti, které svědčí v prospěch i neprospěch stěžovatele jako osoby, které je ukládána povinnost. Stěžovatel v průběhu správního řízení tvrdil, že na území České republiky má vzhledem k délce jeho pobytu (více než 30 let) veškeré sociální, rodinné, ekonomické i kulturní vazby, včetně přítomnosti všech rodinných příslušníků, kteří jsou občany České republiky. Sám je přitom osobou bez státní příslušnosti a objektivně není žádná jiná země, která by jej byla povinna

pokračování

přijmout. Za účelem prokázání tvrzené intenzity těchto vazeb, míry své integrace, absence zázemí v jiné zemi a hodnocení osobnosti navrhoval ve správním řízení provedení výslechů sebe, svých rodičů a své zletilé dcery, která je stále ve věku blízkém věku mladistvých. Domáhal se rovněž toho, aby si žalovaný vyžádal zprávu příslušné probační a mediační služby. Tyto důkazy žalovaný pro nadbytečnost neprovedl. Nebyly tak řádně zjištěny skutečnosti týkající se vazeb a jejich intenzity, ačkoliv řízení bylo vedeno z moci úřední. Zároveň stěžovatel dostatečně specifikoval, jaké (pro věc relevantní) skutečnosti měly být výsledky prokázány. Sám krajský soud konstatoval, že stěžovatelem tvrzené skutečnosti nebyly postaveny najisto, avšak nesprávně tento nedostatek kladl k tíži procesně aktivního stěžovatele. Zcela zjevně měl být v projednávané věci proveden zejména účastnický výslech. Správní řízení proto bylo zatíženo vadou podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[5] Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že opakovaně závažně narušil veřejný pořádek. Ačkoliv se protiprávního jednání dopustil, při reflexi individuálních skutkových okolností nedosahuje toto jednání natolik vysokého stupně závažnosti, který by umožňoval zrušení povolení k trvalému pobytu. Žalovaný v tomto ohledu zcela rezignoval na zjišťování skutkových okolností svědčících ve prospěch stěžovatele, a nepřihlédl k těm, které již ze spisu vyplývaly. Nezohlednil, že stěžovatel spáchal podstatnou část trestné činnosti v období let 2018 až 2021, kdy trpěl psychickými problémy, že se jednalo o přečiny, že mu byly uloženy toliko alternativní tresty a při výkonu vazby došlo k jeho nápravě. Podle judikatury je přitom pro aplikaci § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců a směrnice 2003/109/ES zásadní závažnost, nikoliv četnost protiprávního jednání. Krajský soud i žalovaný však dovodili závažnost jednání téměř výlučně z jeho opakovanosti. Pominuli, že trestní soudy reflektovaly možnost nápravy stěžovatele při ukládání trestů a omezení a že stěžovatel s orgány činnými v trestním řízení spolupracoval. Vůbec nehodnotili, jaké nebezpečí pro veřejný pořádek představuje stěžovatel do budoucna. Závěr o naplnění první podmínky pro aplikaci § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců je tak pro absenci opory ve spise nesprávný.

[6] Při posouzení nepřiměřenosti zásahu do základního práva stěžovatele a jeho rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života žalovaný i krajský soud akcentovali pouze zavinění stěžovatele. Mechanickým uplatněním tohoto argumentu však v podstatě test proporcionality vyprázdnili. Nepřiléhavá je rovněž argumentace, že rozhodnutí žalovaného nemá za následek nucené vycestování. Stěžovateli již byla uložena povinnost vycestovat, aniž by byly posouzeny konsekvence s ohledem na jeho označení jako osoby bez státní příslušnosti. Tato skutečnost má přitom význam i při posouzení intenzity zásahu do soukromého a rodinného života, mimo jiné, protože nemá možnost návratu do jakékoliv jiné země. Současně má velmi omezené možnosti řešení své pobytové situace na území České republiky. Nadto rozhodnutí žalovaného vyvolává dojem, že zrušení pobytového oprávnění stěžovatele nemůže výrazněji zasáhnout do řádného vývoje, výchovy a výživy jeho nezletilé dcery, protože byla svěřena do péče matky. Stěžovatel však má k dceří velmi blízký vztah, pravidelně se s ní vidá, přispívá na její výživu a projevuje o ni skutečný zájem. Středobodem rozhodování dotýkajícího se práv nezletilých dětí by přitom měl být právě jejich nejlepší zájem. Takto však žalovaný nepostupoval. U dalších rodinných příslušníků stěžovatele nebyla intenzita a hloubka jejich vztahů a vazeb ani zjišťována. Zletilost dětí nemůže bez dalšího znamenat přiměřenost zásahu do jejich práv v případě zrušení pobytového oprávnění jejich otcí. Jelikož nebyly dostatečně zjištěny rodinné a soukromé vazby stěžovatele na území České republiky, a tedy nebyla vymezena intenzita

zásahu do jeho práva na respektování soukromého a rodinného života a téhož práva dalších dotčených osob, nemohl být řádně proveden test proporcionality.

[7] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[8] V podání ze dne 26. 2. 2024 pak stěžovatel ještě upozornil na aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na rozsudky ze dne 8. 2. 2024, č. j. 10 Azs 292/2023-53 a ze dne 10. 3. 2023, č. j. 4 Azs 6/2023-40. Tyto podle něj potvrzují, že je povinností žalovaného zjišťovat a následně hodnotit aktuálnost nebezpečí, které stěžovatel představuje pro veřejný pořádek do budoucna, zejména proběhlou nápravu, uvědomění a projevenou upřímnou lítost.

IV.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu. Toliko upozornil na to, že stěžovateli nikdy nebylo přiznáno postavení osoby bez státní příslušnosti. Tato skutečnost byla v napadeném rozhodnutí uvedena chybně v důsledku historicky nesprávného zápisu v informačním systému cizinců. Stěžovatel je osobou neznámé státní příslušnosti.

V.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] V projednávaném případě byl stěžovateli zrušen trvalý pobyt podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, dle něž *[m]inisterstvo platnost povolení k trvalému pobytu dále zruší, jestliže cizinec opakovaně závažným způsobem naruší veřejný pořádek nebo práva a svobody druhých anebo je důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince.*

[13] Jak vyplývá z poslední věty citovaného ustanovení, v řízeních, v nichž správní orgán dospěje k závěru, že je na místě zrušit pobyt cizinci z výše citovaných důvodů, musí zároveň posoudit, zda je toto rozhodnutí přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého a rodinného života cizince. To mimo jiné znamená, že je nezbytné, aby byly zjištěny a postaveny najisto všechny relevantní okolnosti, které by mohly mít vliv na výsledek poměřování veřejného zájmu a zájmu cizince na jeho soukromý a rodinný život. A právě do této skutečnosti, tedy že žalovaný nedostatečně zjistil pro věc relevantní okolnosti, směřuje jedna ze zásadních námitek stěžovatele. Nejvyšší správní soud se jí bude zabývat přednostně, neboť by nemělo žádný smysl posuzovat, zda skutečně byly naplněny předpoklady uvedené

pokračování

normy, případně zda veřejný zájem převáží nad zájmem stěžovatele, pokud by nebyly dostatečně zjištěny všechny okolnosti, které mohou být pro toto posouzení podstatné.

[14] Řízení zahájené z moci úřední, kterým má být uložena povinnost (jak již bylo uvedeno, stěžovateli byla mimo jiné uložena povinnost vycestování z území České republiky ve lhůtě 60 dnů), je ovládáno zásadou vyšetřovací, a tudíž má správní orgán povinnost opatřit si náležité podklady pro své rozhodnutí a postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to stran rozhodných skutečností svědčících v prospěch i neprospěch toho, komu má být povinnost uložena. Správní orgán tak nese v tomto typu řízení odpovědnost za řádné soustředění podkladů pro rozhodnutí a případně také odpovědnost za nesplnění této povinnosti. Tato jeho povinnost je doplňována povinností účastníků řízení poskytnout veškerou potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 50 odst. 2 a 3 a § 52 v návaznosti na § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád), avšak ani pasivita cizince ve správním řízení (což v nyní posuzované věci nenastalo) nezbavuje správní orgán jeho zákonné povinnosti k dostatečnému zjištění skutkového stavu - viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2020, č. j. 1 Azs 284/2020-19, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013-69 a ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 81/2016-33. V posledně zmíněném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že přiměřenost dopadů rozhodnutí je nutné zkoumat nejen ve vztahu k cizincům, ale také ve vztahu k jejich rodinným příslušníkům, a dále, že možné dopady rozhodnutí je třeba nejprve jasně vymezit, a až následně je poměřit s veřejným zájmem na jeho vydání.

[15] Na tomto místě je podstatné zopakovat, že stěžovatel byl aktivní již ve správním řízení. Žalovanému předložil tři obsáhlá vyjádření k podkladům rozhodnutí. V těchto vyjádřeních, která jsou obsahově velmi podobná, mimo jiné zdůrazňoval, že na území České republiky pobývá 30 let, přičemž trvalý pobyt mu byl udělen jako čtrnáctiletému z humanitárních důvodů. Má zde 3 zletilé děti, které jsou však poměrně nízkého věku, nezletilou dceru a oba rodiče. Všichni jsou občany České republiky. Zároveň uváděl, že je osobou bez státní příslušnosti, a nemá tedy zázemí v žádném jiném státě než právě v České republice. Svá tvrzení konkretizoval, a to mimo jiné v tom smyslu, že z jeho zletilých dětí s ním má blízké emocionální, finanční a psychické vazby a velmi dobrý vztah zejména jeho dcera L. G.; se svou nezletilou dcerou E. P. se pak každý týden vídá a má s ní dobrý vztah i přesto, že byla svěřena do péče matky. V kontextu posouzení narušení veřejného pořádku pak namítal, že je nezbytné vzít v potaz všechny relevantní faktory, neboť krom povahy a závažnosti spáchaných trestných činů, jeho poměrů, dosavadního způsobu života a možnosti jeho nápravy existují i další faktory, které jsou v této „kategorii“ významné. K vysvětlení a prokázání uvedených skutečností navrhoval mimo jiné provedení jak svého výslechu, tak výslechů svých rodičů a své zletilé dcery L. G. Nutno podotknout, že žalovaný žádnému jeho návrhu na provedení důkazu pro nadbytečnost nevyhověl.

[16] Žalovanému nelze vytknout, že by se většinou uvedených skutečností vůbec nezabýval. Podle Nejvyššího správního soudu se však řadou z nich nezabýval do té míry, jakou od něj lze legitimně v řízení o zrušení trvalého pobytu cizinci s takto specifickým životním příběhem vyžadovat.

[17] První výtku, kterou musí tímto směrem vůči žalovanému učinit, směřuje do zjištění povahy vztahu stěžovatele a jeho nezletilé dcery. Je sice pravdou, že se žalovaný podrobně zabýval tím, v jakých podmínkách nezletilá dcera stěžovatele nyní žije, jak je formálně

upraven její styk s otcem, jaký byl vývoj tohoto styku, zda se jí daří ve škole a podobně. Rezignoval však podrobněji na jádro předmětné otázky, tedy na to, jaký je aktuální vztah stěžovatele a jeho nezletilé dcery, a jaké dopady by na stěžovatele, a především pak na jeho nezletilou dceru, mělo zrušení trvalého pobytu stěžovatele spojené s povinností vycestovat z území České republiky.

[18] Již podle nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, totiž platí, že vážení a zohledňování nejlepšího zájmu dítěte musí být **materiálně** obsaženo v odůvodnění daného rozhodnutí. Zájem nezletilého dítěte je totiž nutné vnímat jako středobod úvah o přiměřenosti daného rozhodnutí. Předně tak musí správní orgány v daném řízení zájem nezletilého dítěte definovat a následně s ohledem na takto vymezený zájem posuzovat přiměřenost zásahu do tohoto zájmu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 219/2022-37, či ze dne 20. 12. 2022, č. j. 4 Azs 269/2022-25). Aby pak mohlo být řádně posouzeno, jaký je zájem nezletilého dítěte v dané věci, a zda převáží nad zájmem veřejným, musí být řádně zjištěny všechny relevantní okolnosti (není možné se spokojit s pouhým obecným prohlášením, že zájmem nezletilého dítěte je, aby vyrůstalo v harmonické rodině s oběma rodiči – to platí prakticky vždy, a přitom nijak neindividualizuje konkrétní případ).

[19] V tomto ohledu pak Nejvyšší správní soud žalovanému (a krajskému soudu, který jeho závěry převzal) zejména vytýká, že se vůbec nezabýval tím, že se stěžovatel dle svého opakovaného tvrzení vidá se svou dcerou pravidelně zhruba v týdenním intervalu, jaká je skutečná podoba toho styku apod. Žalovaný převzal bez dalšího obsah zprávy Městského úřadu Sokolov ze dne 14. 9. 2022. Ze spisového materiálu je však zjevné, že se reálný průběh a četnost styku stěžovatele s nezletilou dcerou dynamicky mění, a to v důsledku nejrůznějších skutečností (např. toho, že stěžovatel byl ve vazbě, v důsledku čehož došlo k nové úpravě styku rodičů s nezletilou dcerou stěžovatele). S tvrzením stěžovatele v následném vyjádření k podkladům rozhodnutí (zahrnujícím zprávu Městského úřadu Sokolov) ze dne 27. 10. 2022, že se stěžovatel vidá se svou dcerou pravidelně v týdenní frekvenci, se žalovaný nikterak podrobněji nevypořádal. Nejvyšší správní soud na tomto místě opakuje, že je to právě žalovaný, na němž leží břemeno řádného a úplného zjištění skutkového stavu. Pokud pak krajský soud stěžovateli v ústním odůvodnění rozsudku vytýkal, že stěžovatel neuvedl „*co s dcerou podniká za výlety, jaké dárky jí dává, kde je na Vánoce, během jiných svátků...*“, měl tuto výtku směřovat právě vůči žalovanému, který dostatečně jádro vztahu, mimo faktického „provozního fungování“ nezletilé dcery stěžovatele, nezkoumal.

[20] Za formální lze označit rovněž vypořádání vztahu stěžovatele a jeho zletilé dcery L. G., které je 24 let. Z vyjádření stěžovatele jednoznačně vyplývá jistá specifičnost jejich vztahu i například ve srovnání se vztahem s jeho dalšími zletilými dětmi. Žalovaný však odlišnost tohoto vztahu nijak nerefletoval a vypořádal jej souhrnně s ostatními zletilými příslušníky rodiny stěžovatele, a to právě odkazem na jejich zletilost a s tím spojenou nezávislost na stěžovateli. Tvrzení stěžovatele však poskytovala indicie o tom, že je nezbytné se tomuto vztahu podrobněji věnovat a blíže se jím zabývat, což však žalovaný neučinil.

[21] Stěžovatel ve svých vyjádřeních rovněž zdůrazňoval, že je osobou bez státní příslušnosti. Ačkoliv takto stěžovatele označoval sám žalovaný, teprve v řízení o kasační stížnosti upozornil Nejvyšší správní soud na to, že stěžovatel statutem osoby bez státní příslušnosti nedisponuje, ale je osobou s neznámou státní příslušností. Osobní status

pokračování

stěžovatele si však žalovaný musí postavit najisto a náležitě jej reflektovat v odůvodnění svého rozhodnutí při posouzení vlivu svého rozhodování na budoucnost stěžovatele. Bez významu v tomto směru není ani zjišťování okolností, proč stěžovatel dosud nezískal status osoby bez státní příslušnosti. V návaznosti na neujasněný osobní status stěžovatele (avšak i ve vztahu k předchozí argumentaci) Nejvyšší správní soud upozorňuje, že nelze spoléhat na to, že by měl stěžovatel bez dalšího možnost získat jiný druh povolení k pobytu na území České republiky. Jak navíc uvedl v rozsudku ze dne 18. 5. 2020, č. j. 5 Azs 28/2020-38: *„Dále je na jedné straně pravdou, že samotný závěr trestních soudů o tom, že uložení trestu vyhoštění by v případě stěžovatele bylo nepřiměřené, nemůže sám o sobě znamenat nepřiměřenost zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu. Se soudním trestem vyhoštění je vždy spojen zákaz pobytu na území ČR, naproti tomu zrušením povolení k trvalému pobytu se cizinci ‘pouze’ odnímá nejvyšší pobytové oprávnění. Na straně druhé je ovšem třeba opět odkázat na závěry, které Nejvyšší správní soud prezentoval v již citovaném rozsudku ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, byť se týká obdobného srovnání se správním vyhoštěním: ‘Je pravdou, že s tímto rozhodnutím není, na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění, spojena doba zákazu pobytu na území ČR, resp. členských států EU, na straně druhé, podobně jako ve věci Nunez proti Norsku (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 6. 2011, Nunez proti Norsku, stížnost č. 55597/09, bod 81), nelze předvídat, zda by odloučení stěžovatele (...) bylo skutečně jen dočasné, nebo naopak trvalé, ani to, zda by nižší pobytové oprávnění bylo stěžovateli skutečně uděleno, a to s ohledem na omezené možnosti z hlediska zákona o pobytu cizinců, které by měl stěžovatel pro umožnění návratu do ČR z jeho vlasti k dispozici. Správní orgány se touto otázkou nezabývaly a nevěnovaly v tomto směru pozornost ani příslušné správní praxi. Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj nedávný rozsudek ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, vydaný v zásadě ve srovnatelné věci, kdy byla cizinci po zrušení povolení k trvalému pobytu zamítnuta i žádost o povolení pobytu přechodného, a to z důvodu, jehož skutkový základ spočíval v téže trestné činnosti tohoto cizince, která předtím vedla i ke zrušení povolení k trvalému pobytu. Byť tedy jistě v obecné rovině platí, že zrušení povolení k trvalému pobytu bude zpravidla méně invazivním zásahem do soukromého a rodinného života cizince, než např. rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, možnost stěžovatele získat povolení k přechodnému pobytu v ČR se v tomto konkrétním případě jeví být spíše pouhou spekulací správních orgánů. ‘ Správní orgány pochybily, když se i v nyní posuzované věci spokojily s pouhým konstatováním, že stěžovatel má v případě zrušení platnosti stávajícího povolení k trvalému pobytu možnost požádat o vydání nového pobytového oprávnění, aniž by se zabývaly tím, zda má taková žádost o jiný (byť i pro stěžovatele méně výhodný) pobytový titul, s ohledem na důvod, pro nějž bylo stěžovateli odňato oprávnění k trvalému pobytu, vůbec reálnou šanci k úspěchu.“*

[22] Žalovaný musí rovněž provést kvalifikovanou úvahu o dalších skutečnostech, které by mohly být relevantní pro posouzení dané věci. Stěžovatel v tomto kontextu opakovaně zmiňoval, že mu byl udělen trvalý pobyt z humanitárních důvodů (takto je účel pobytu označen i v pobytové kartě založené ve spise). Je tak namístě se zabývat tím, zda tyto důvody eventuálně nadále nepřetrvávají.

[23] Nejvyšší správní soud v současné době (respektive za současného zjištění skutkového stavu) neví, zda se z uvedených tvrzení vyvinou okolnosti, které budou mít vliv na výsledek projednávané věci. Nemůže však tuto variantu bez dalšího odmítnout. Sám krajský soud v bodě [71] napadeného rozsudku připustil, že tvrzení stěžovatele lze vzhledem k délce jeho pobytu v České republice považovat za možná a pravděpodobná. Místo toho, aby žalovanému vytkl, že za dané situace dostatečně nezjistil skutkový stav, však vytkl

stěžovateli, že jeho tvrzení byla příliš obecná a závěry z nich vyplývající nebyly postaveny najisto. Nejvyšší správní soud opět připomíná, že úkolem žalovaného bylo zjistit skutkový stav v souladu se zásadou materiální pravdy. Stěžovatel přitom minimálně v obecné rovině (někdy však i poměrně konkrétně) předeštel řadu skutečností, které by mohly mít pro projednávání případ relevanci, které působí plausibilně, ovšem které nebyly ze strany žalovaného dostatečně zkoumány. K tomu přiměřeně srov. závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39: *„Především je třeba odmítnout tvrzení žalované, které převzal i krajský soud, že stěžovatel nespecifikoval žádnou konkrétní okolnost, kterou by správní orgány nehodnotily, proto navrhané důkazy nebylo třeba provádět. Byť stěžovatelova tvrzení skutečně zůstala v podstatné míře v obecné rovině, vyplývalo z nich jeho přesvědčení, že dané rozhodnutí nepřiměřeně zasáhne do jeho soukromého a rodinného života vzhledem k tomu, že se svou rodinou, včetně nezletilého syna, žije na území ČR již řadu let, mají zde dlouhodobé vazby a zázemí, přičemž navrhanými výsledky hodlal stěžovatel svá tvrzení nejen prokázat, ale i upřesnit. Tyto důkazy měly být provedeny právě proto, aby správní orgány zjistily mj. podstatné okolnosti týkající se soužití stěžovatele s jeho rodinou, včetně nezletilého syna, před nástupem výkonu trestu odnětí svobody, jakož i kontaktu rodiny stěžovatele s ním v průběhu výkonu tohoto trestu (frekvence návštěv manželky stěžovatele a jejich nezletilého syna ve věznicích, telefonický kontakt rodiny se stěžovatelem apod.), emočního vztahu nezletilého syna ke stěžovateli, vlivu (pozitivního či negativního) stěžovatele na výchovu jeho syna, ekonomické situace rodiny před nástupem stěžovatele k výkonu trestu a během něj, jakož i role stěžovatele při zajišťování ekonomického fungování rodiny, míry integrace nezletilého syna v českém prostředí atd. V nyní posuzované věci tak neprovedení uvedených důkazů mělo za následek nedostatečné zjištění skutkového stavu.“*

[24] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že stěžovatel byl již ve správním řízení zastoupen advokátem, a že účastnický výsledek není v řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu obligatorním nástrojem k posouzení věci a slouží spíše k odstranění rozporů ve skutkových zjištěních. V tomto typu řízení bývá zpravidla dostatečné písemné sdělení relevantních okolností vztahujících se k rodinnému a soukromému životu cizince (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2020, č. j. 3 Azs 93/2018-34). Jak je však uvedeno v citovaném rozsudku: *„Účastnický výsledek bude nutno zpravidla provést k návrhu účastníka, a pokud to současně bude nutné za účelem odstranění rozporů ve skutkových zjištěních.“* Přesně taková situace však v projednávaném případě nastala. Stěžovatel nejenže opakovaně navrhoval provedení svého a dalších výsledků, ale v projednávaném případě vyvstaly výše uvedené rozpory týkající se styku s jeho nezletilou dcerou či jeho občanského statusu a s tím souvisejícího možného budoucího životního uspořádání stěžovatele, které bylo nezbytné vyjasnit. Nejvyšší správní soud pak nebude a ani nemůže žalovaného striktně zavazovat k tomu, aby uvedené rozpory odstranil provedením účastnického či dalších výsledků – musí však konstatovat, že vzhledem k obsahu spisového materiálu a podstatě sporných okolností se jeví účastnický výsledek jako vhodný nástroj k řádnému zjištění skutkového stavu.

[25] Nejvyšší správní soud pak musí konstatovat, že ačkoliv uvedené vady ze strany žalovaného vyplývaly již z jeho rozhodnutí a vznikly ve správním řízení, krajský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl, čímž zatížil svůj rozsudek vadou, která mohla mít vliv na zákonnost. Žalovaným totiž nebyl v dostatečném rozsahu zjištěn skutkový stav, což nebylo lze odůvodnit pouze tím, že stěžovatel nepředestřel dostatečně konkrétní a obsáhlá tvrzení, kterými by se měl žalovaný zabývat.

pokračování

[26] Vzhledem k důvodům, pro něž Nejvyšší správní soud ruší napadený rozsudek a rozhodnutí žalovaného, nemůže činit žádné závěry o tom, zda byly dány důvody pro zrušení trvalého pobytu stěžovatele podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, případně zda by zrušení pobytu z uvedeného důvodu bylo přiměřené ve vztahu k zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Touto otázkou se bude muset žalovaný zabývat právě až po řádném doplnění podkladů.

[27] S ohledem na shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil. Jelikož by krajský soud v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro vady spočívající v tom, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, a tato vada mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že povaha věci umožňuje, aby o žalobě sám rozhodl. Proto podle § 110 odst. 2 písm. a), § 76 odst. 1 písm. b) a § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro vady řízení také rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitým přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Žalovaný tedy řádně zjistí skutkový stav tak, aby byly zjištěny všechny relevantní okolnosti pro posouzení toho, zda byly splněny podmínky § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Zejména zjistí všechny relevantní okolnosti týkající se vztahu stěžovatele a jeho nezletilé dcery, vztahu stěžovatele a jeho zletilé dcery L. G., řádně zjistí a reflektuje skutečnost, zda je stěžovatel osobou bez státní příslušnosti či osobou s neznámou státní příslušností, a zjistí případně další okolnosti tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 správního řádu.

[28] Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, proto mu podle § 60 odst. 1 s. ř. s. přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Tyto náklady jsou tvořeny částkou 10 000 Kč za soudní poplatky (3 000 Kč za žalobu, 5 000 Kč za kasační stížnost a 2x 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku v žalobním a kasačním řízení). Dále se jedná o částku připadající na zastoupení stěžovatele advokátem, a to jak v řízení před krajským soudem, tak v řízení před Nejvyšším správním soudem. Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Zástupce stěžovatele učinil ve věci šest úkonů právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení, čtyři písemná podání soudu [podání žaloby, návrh na přiznání odkladného účinku této žalobě, podání kasační stížnosti (respektive jejího doplnění) a návrh na podání odkladného účinku této kasační stížnosti] a účast na jednání před krajským soudem dne 26. 7. 2023 [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) a § 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu]. Za každý úkon právní služby podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za návrhy na přiznání odkladného účinku náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 1 550 Kč [jedná se o odměnu podle § 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu ve výši jedné poloviny v souladu s návětím § 11 odst. 2 advokátního tarifu, jelikož návrh na přiznání odkladného účinku je svou povahou a účelem nejbližší návrhu na předběžné opatření, k němuž došlo po zahájení řízení], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkové náklady na právní zastoupení stěžovatele tedy činily

17 300 Kč. Protože zmocněný advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok o částku 3 633 Kč odpovídající dani ve výši 21 %, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celkové náklady řízení pro stěžovatele tedy představuje částka 30 933 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2024

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu